

JOINT OPERATIONAL PROGRAMME ROMANIA-UKRAINE 2014-2020
СПІЛЬНА ОПЕРАЦІЙНА ПРОГРАМА РУМУНІЯ-УКРАЇНА 2014-2020

“РАЗОМ ЗА ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТИХІЙНИХ ЛИХ ТА ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ У ТРАНСКОРДОННОМУ СУСПІЛЬСТВІ РУМУНІЇ-УКРАЇНИ”
ENI CBC 2SOFT/4.2/132

“TOGETHER FOR THE IMPROVEMENT OF DISASTER RISK MANAGEMENT AND FASTER RESPONSE IN CROSS-BORDER RO-UA COMMUNITY”
ENI CBC 2SOFT/4.2/132

КАРТА РЕСУРСІВ
ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

MAPPING RESOURCES
VELYKYI BYCHKIV
TERRITORIAL COMMUNITY
TRANSCARPATHIAN REGION

This project is funded by
the European Union

Romania-Ukraine
ENI-CROSS BORDER COOPERATION

Комуна Бистра
Commune Bistra

КАРТА РЕСУРСІВ

MAPPING RESOURCES

ВЕЛИКОБИЧКВІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ
РАХІВСЬКИЙ РАЙОН
ЗАКАРПАТСЬКА
ОБЛАСТЬ

VELYKYI BYCHKIV
TERRITORIAL
COMMUNITY
RAKHIV DISTRICT
TRANSCARPATHIAN
REGION

ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКА
ТЕРИТОРІАЛЬНА
ГРОМАДА

VELYKYI BYCHKIV
TERRITORIAL
COMMUNITY

Площа територіальної громади:
574.6 км²

Area of the territorial community:
574.6 km²

Чисельність населення громади:
29526

Population of the community:
29,526

**Селища та села, які входять до
територіальної громади:**

**Settlements and villages included
in the territorial community:**

Великий Бичків

Velikiy Bychkiv

Луг

Luh

Косівська Поляна

Kosivska Polyana

Росішка

Rosishka

Кобилецька Поляна

Kobyletska Polyana

Верхнє Водяне

Verkhne Vodyane

Водиця

Voditsia

“This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Comuna Bistra and can in no way be taken to reflect the views of the European Union or of the Joint Operational Programme Romania-Ukraine 2014-2020 management structures.”

Перелік людей, які мають транспортні засоби та можуть бути задіяні у надзвичайних ситуаціях (повені, лісові пожежі, сильні снігопади):

Село	Ім'я та Прізвище	Адреса	Вид транспорту	Телефон
Великий Бичків Velyki Vychkiv	Комунальна служба селищної ради Communal service of the village council	Грушевського, 108 108 Hrushevskoho str.	Екскаватор, самоскид Excavator, dump truck	0677399356
Луг Luh	Волощук Михайло Михайлович Mykhailo Mykhailovych Voloshchuk	с. Луг, буд.318 Luh, No318	Самоскид, екскаватор Excavator, dump truck	0676630999
Косівська Поляна Kosivska Polyana	Дячук Василь Тарасович Vasil Tarasovych Dyachuk	с. Косівська Поляна, 571 Kosivska Polyana No 571	Самоскид, бульдозер Dumptruck, bulldozer	0936562645
	Ревкало Микола Миколайович Mykola Mykolayovych Revkalo	с. Косівська Поляна, 470 KosivskaPolyanaNo 470	Екскаватор, самоскид Excavator, dumptruck	0731067422
Росішка Rosishka	Шпиток Василь Михайлович Vasil Mykhailovych Shpytok	с. Росішка буд.123 Rosishka No 123	Вантажний автомобіль Truck	0979853489
Кобилецька Поляна Kobyletska Polyana	Данюк Павло Олексійович Pavlo Oleksiyovych Danyuk	Кобилецька Поляна, вул. Лесі Українки, 19 Kobyletska Polyana 19, Lesi Ukrayinky str	Трактор Tracktor	0972452121

	Кулявчук Юрій Юрієвич Yuriy Yuriyevych Kulyavchuk	Кобилецька Поляна, вул. Кулявчука, 32 Kobyletska Polyana, 32 Kulyavchuka str.	Вантажний автомобіль Truck	0962502573
Верхнє Водяне Verkhnie Vodyane	Росушчанський Іван Іванович Ivan Ivanovych Rosushchanskyi	Верхнє Водяне Вул. Річанська, 118 Verkhnie Vodyane 118 Richanska str.	Екскаватор Excavator	0972474717
	Піщур Дмитро Дмитрович Dmutro Dmytrovych Pitsur	Вул. Річанська, 25 25 Richanska Str.	Вантажний автомобіль Truck	0971808801
Водиця Vodytsya	Варкалець Микола Іванович Mykola Ivonovych Varkalets	Верхнє Водяне Verkhnie Vodyane	Трактор, екскаватор Tractor, excavator	0673049258

Враховуючи складний гірський рельєф місцевості Великобичківської територіальної громади, наявність гірських річок та суттєві зміни у кліматі та метеорологічних явищах, а також величезні площі водозбору, явища надзвичайного характеру можуть бути наступними:

- підтоплення територій (руйнівні паводки один раз на 5 років);
- селеві потоки (локально, один раз на рік);
- зсувні процеси, ерозія ґрунту (локально, один раз на три роки);
- лісові пожежі (локально, кілька

Taking into account the complex mountainous topography of the territory of the Veliky Bychkiv Territorial Community, the presence of mountain rivers and significant changes in climate and meteorological phenomena, as well as the huge catchment areas, phenomena of an extraordinary nature can be the following:

- flooding of territories (destructive floods once every 5 years);
- mud flows (locally, once a year);
- landslide processes, soil erosion (locally, once every three years);
- forest fires (locally, several times a year);

разів на рік);
- сильні снігопади, лісові
вітровали (один раз на 4 роки).

- heavy snowfalls, forest blizzards
(once every 4 years).

Великий Бичків

У Великому Бичкові можна відмітити зони підтоплення, підмивання берегів річки та просідання автодорожнього полотна.

На дорозі Великий Бичків – Кобилецька Поляна, урочище Репигів, (Т-07-38 [48.003068, 24.027305](#)) є місця де можна побачити просідання автодорожнього полотна. Грунт під ним просідає та сунеться до стрімкого берега річки Шопурки. Це відбувається під час довготривалих злив або стрімкого танення снігу в період починаючи з осені по весну. Щороку проводяться ремонтні роботи з укріплення дороги, адже вона з'єднує селище Кобилецька Поляна із усім районом. Якщо не дбати про це місце, то дорога зсунеться у річку і по ній буде неможливо їздити взагалі.

У цій же місцевості також відбуваються зсуви ґрунту та селеві потоки. Дане місце відоме тим, що під час злив та швидкого танення снігу на дорогу зсувається маса ґрунту, каміння, листя та інколи снігу. Це перекриває дорогу, що сполучає два селища Великий Бичків та Кобилецьку

Velykiy Bychkiv

In Velykiy Bychkiv, you can mark zones of flooding, river bank washing and subsidence of the road surface.

On the road Velykiy Bychkiv - Kobyletska Polyana, Repygiv tract, (T-07-38 48.003068, 24.027305) there are places where you can see subsidence of the road surface. The soil under it subsides and moves towards the steep bank of the Shopurka River. This happens during long-term downpours or rapid melting of snow in the period from autumn to spring. Every year, repair works are carried out to strengthen the road, because it connects the village of Kobyletska Polyana with the entire district. If we do not take care of this place, the road will slide into the river and it will be impossible to drive along it at all.

Landslides and mudflows also occur in the same area. This place is known for the fact that during rains and rapid melting of snow, a mass of soil, stones, leaves and sometimes snow slides onto the road. This blocks the road connecting the two villages of Velykiy Bychkiv and Kobyletska Polyana, which prevents the residents of Kobyletska Polyana from leaving their village or delivering goods and

Полян, що не дає можливості жителям Кобилецької Поляни покинути своє селище або доставляти туди товари та продукти харчування. Періодичність цього залежить від опадів, та все ж переважно це весна – осінь.

Велика зона підтоплень – урочище Лапшин, дорога Н09, починаючи із координат - 47.968656, 23.967765, 47.968713, 23.985060, 47.965150, 23.993171, та аж до 47.966357, 23.999694. Мешканці басейну річки Тиса часто потерпають від паводків. Сезонні повені в умовах інтенсивних опадів та швидкого танення снігу можуть принести багато лиха людям, що живуть на низинах. У цьому районі річка виходить із берегів та розтікається низиною, де мешкає значна кількість жителів Великого Бичкова. Паводок приносить велику кількість намулу, кущів, гілок, сміття. У 1998 році був найбільший паводок на цей час. Це був період 4-5 листопада. По всій території області пройшли дуже сильні і тривалі зливи з максимальною інтенсивністю 8-10 мм/год. Кількість опадів у верхів'ях басейну р. Тиса досягла 150-277 мм, що перевищило 2-3 місячних норм. Ця вся маса води прийшла і до селища Великий Бичків, затопила людям будинки, підвали, подвір'я, господарство та городи. Тоді було затоплено навіть

foodstuffs there. The periodicity of this depends on precipitation, but it is mostly spring-autumn.

Large flood zone - Lapshin tract, road H09, starting from coordinates - 47.968656, 23.967765, 47.968713, 23.985060, 47.965150, 23.993171, and up to 47.966357, 23.999694.

Residents of the Tysa River basin often suffer from floods. Seasonal floods in conditions of intense rainfall and rapid melting of snow can bring many disasters to people living in the lowlands. In this area, the river leaves its banks and spreads through the lowlands, where a significant number of residents of Velikiy Bychkiv live. A flood brings a large amount of silt, bushes, branches, and garbage. In 1998, there was the biggest flood at that time. It was the period of November 4-5. Very strong and long showers with a maximum intensity of 8-10 mm/hour passed over the entire territory of the region. The amount of precipitation in the upper reaches of the Tysa River basin reached 150-277 mm, which exceeded 2-3 monthly norms. This whole mass of water also came to the village of Velikiy Bychkiv, flooding people's houses, basements, yards, farms and gardens. Even the center of the village was flooded then.

Flooding, destruction of the dam (47.968789, 24.008784) with the approach of the river to the central road of the village H09 and the

центр селища.

Підтоплення, руйнування дамби (47.968789, 24.008784) з наближенням русла річки до центральної дороги селища Н09 та будівлі магазину . У грудні 2022 року велика кількість опадів та їхня довготривалість – протягом п'яти днів безперестанку, викликали підйом рівня річки, а течія стала дуже швидкою та бурхливою. Це вплинуло на зону дамби у центрі селища. Вода почала інтенсивно підмивати берег перед центральним мостом та наближатись до великої будівлі магазину. Це неабияк налякало жителів, але люди, що мають спеціальну техніку, допомогли врятувати ситуацію і оперативно укріпити берег. Це місце залишається потенційно небезпечним і потребує обов'язкового берегоукріплення та належної уваги.

building of the store. In December 2022, a large amount of rainfall and its duration - for five days without stopping, caused the river level to rise, and the current became very fast and turbulent. This affected the dam area in the center of the village. The water began to intensively wash the shore in front of the central bridge and approach the large store building. This scared the residents quite a bit, but people with special equipment helped to save the situation and quickly strengthen the shore. This place remains potentially dangerous and requires mandatory shore fortification and due attention.

Луг

Село Луг – зона підтоплення від 47.953413, 24.049187 і аж до 47.954196, 24.058167.

Частина села Луг географічно розміщена на правому березі річки Тиса. Через нього проходить дорога державного значення Н09 Мукачеве-Рахів та прямує до Івано-Франківська.

Дана місцевість часто потерпає від загрозливих та руйнівних паводків по причині раптового потепління, швидкого танення свіжого снігу, сильних та довготривалих злив, що в свою чергу зупиняє рух транспорту на цій території. Найгірші з них – листопад 1998, березень 2001, серпень 2008, червень 2020. Нажаль ці паводки не рідшають, а якраз навпаки. Ця велика прирічкова територія та її мешканці часто потерпають від річки Тиса. У 1998 році вода тут піднялася на висоту більше 2м, що було добре видно по стінах будинків вздовж дороги. На будинках до цих пір ще залишилися позначки рівня води, яка сягала вище вікон. Тому у таких надзвичайних випадках проїзд транспорту тут перекритий надовго.

Luh

Luh village is an inundation zone from 47.953413, 24.049187 and up to 47.954196, 24.058167.

Part of the village of Luh is geographically located on the right bank of the Tysa River. The state road N09 Mukacheve-Rakhiv passes through it and goes to Ivano-Frankivsk. This area often suffers from dangerous and destructive floods due to sudden warming, rapid melting of fresh snow, heavy and prolonged downpours, which in turn stops traffic in this area. The worst of them are November 1998, March 2001, August 2008, June 2020. Unfortunately, these floods are not decreasing, but quite the opposite. This large riverside area and its inhabitants often suffer from the Tysa River. In 1998, the water here rose to a height of more than 2 m, which was clearly visible on the walls of the houses along the road. On the houses, there are still marks of the water level, which reached above the windows. Therefore, in such emergency cases, traffic is blocked here for a long time.

Наступні фото зроблені ще у 1998 році. The following photos were taken back in 1998.

Наступні фототакож зроблені у цьому районі у 2021 році

The following photos are also from this area in 2021.

Косівська Поляна

Kosivska Polyana

У селі Косівська Поляна можна відмітити зсув ґрунту, оповзень та скелю, яка є лавинонебезпечним місцем.

Даний зсув ґрунту (приблизні координати [48.014299,24.106217](#)), має циклічний характер і час від часу, незалежно від опадів та сильних злив ґрунт починає рухатись згори вниз сам по собі, тобто, це не зовсім реально передбачити. Дане явище то затихає і не подає ознак руху, то знову починає активну діяльність. Протягом тривалого часу це місце

In the village of Kosivska Polyana, you can see a landslide and a rock that is an avalanche-dangerous place.

This landslide (approximate coordinates [48.014299,24.106217](#)), has a cyclical nature and from time to time, regardless of precipitation and heavy downpours, the soil begins to move from top to bottom by itself, that is, it is not entirely realistic to predict. This phenomenon either quiets down and shows no signs of movement, then starts active activity again. For a long time, this place was under the supervision of geologists

було під наглядом спеціалістів геологів та досліджувались причини цього явища. Наслідками цього процесу у місцевості є відселення мешканців за допомогою державних коштів та забезпечення їх помешкань та дворогосподарств від такого лиха.

Урочище [47.991155,24.102902](#) – у цьому місці, при тривалих зливах та снігопадах може сходити селевий потік або невелика лавина, тому тут треба бути вкрай обережними. Це трапляється у період довготривалих злив з осені по весну.

Верхнє Водяне

У цьому селі проблемними є міст та береги річки Тьовшаг ([48.008803,23.977190](#)), дорога

and the reasons for this phenomenon were investigated. The consequences of this process in the area are the resettlement of residents with the help of state funds and the protection of their homes and households from such a disaster.

Oblaz Tract [47.991155,24.102902](#) – in this place, during prolonged downpours and snowfall, a mudflow or a small avalanche may descend, so you have to be extremely careful here. This happens during the period of long rains from autumn to spring.

Verhne Vodyane

In this village, the bridge and banks of the Tyovshag River ([48.008803,23.977190](#)), the Velikyi

Великий Бичків – Верхнє Водяне (47.983513,23.984788), зона підтоплень біля річки Апшиця (47.989657,23.942218) та зсуви ґрунту у селі Стримба (48.028016,23.927443).

Під час сильних опадів та підняття рівня води у річці Тьовшаг зона вздовж річки сильно підмивається та обвалюються береги. Тут знаходиться дерев'яний міст, у аварійному стані, який для людей, що проживають в урочищі Тьовшаг є єдиним шляхом додому. Також на березі знаходяться високовольтні стовпи, підмивання та порушення яких може призвести до загрози пошкодження електромережі.

Також існує проблема на дорозі Великий Бичків – Верхнє Водяне. Тут автодорожнє полотно неабияк просідає та утворюються зсуви покриття на дорозі. Такі пошкодження дороги можуть стати причиною аварій і якщо їх регулярно не ремонтувати, то це призведе до проблеми зі сполученням між селами, а саме Водиця, Верхнє Водяне та Середнє Водяне будуть долати дуже довгий шлях і їхати в об'їзд через іншу громаду, щоб доїхати то свого адміністративного центру та районного центру.

Bychkiv - Verkhne Vodyane road (47.983513,23.984788), the flood zone near the Apshytsia River (47.989657,23.942218) and landslides in the village of Strymba (48.02801) are problematic in this village. 6.23.927443).

During heavy rains and rising water levels in the Tyovshag River, the area along the river is heavily washed away and the banks collapse. There is a wooden bridge here, in a state of disrepair, which is the only way home for people living in Tyovshag tract.

There are also high-voltage poles on the shore, the washing and breaking of which can lead to the threat of damage to the power grid.

There is also a problem on the road Velikiy Bychkiv – Verkhne Vodyane. Here, the road surface sags and road surface shifts are formed. Such damage to the road can cause accidents and if they are not regularly repaired, it will lead to a problem with communication between the villages, namely Vodytsia, Verkhne Vodyane and Serednie Vodyane, they will have to travel a very long way and have to detour through another community to reach that of its administrative center and district center.

Річка Апшиця завдає шкоди не тільки селу Верхнє Водяне нашої громади, а й сусідньої – с. Середнє Водяне, у якій мешкають етнічні румуни. Там знаходиться велика кількість будинків, де мешкають жителі цих сіл. Через довготривалі опади річка стає повноводною та бурхливою, виходить із берегів, та шкодить майну та дворогосподарствам людей переважно з осені по весну.

Річка Стримба при зливах виходить з берегів і витікає на дорогу. Розмиває під'їзд до будинків та прибудинкових споруд.

The Apshytsia River damages not only the village of Verkhne Vodyane of our community, but also the neighboring village of Serednie Vodiane, which is inhabited by ethnic Romanians. There is a large number of houses where the inhabitants of these villages live. Due to long-term rainfall, the river becomes flooded and stormy, overflows its banks, and damages people's property and households mainly from autumn to spring.

The Strymba River overflows its banks during downpours and flows onto the road. It erodes the entrance to houses and outbuildings.

Зсув ґрунту та просідання дороги у селі Стримба загрожує будинкам, які знаходяться на цій території. Зсув відбувається від сильних дощів, які розмочують ґрунт, він сунеться вниз, валить дерева, які там ростуть, загрожує навколишнім будинкам та пошкоджує проїзну частину, тим самим блокуючи людям шлях до центральних доріг.

Landslides and subsidence of the road in the village of Strymba threaten the houses located in this area. The landslide is caused by heavy rains that soak the soil, it slides down, knocks down the trees that grow there, threatens the surrounding houses and damages the carriageway, thereby blocking people's way to the central roads.

Також зафіксовано зсув ґрунту, який рухається на проїжджу частину та загрожує будинку людей, це добре видно на слідуючих фото.

A landslide was also recorded, which moves onto the roadway and threatens people's houses as it is seen in the following photos.

Кобылецька Поляна

У цьому селищі є декілька проблемних ділянок, які при сильних опадах, паводках та надмірній засусі нагадують про себе та завдають шкоди мешканцям. Міст над річкою Середня потерпає від частих підтоплень. При сильних зливах піднімається рівень річки, яка підмиває правий берег моста, зокрема небезпечним був паводок у 2015 році. Даний міст 1. (48.064449,24.075505) сполучає дві частини селища, а також є шляхом мешканців до лікарні. Це місце є початком небезпечної зони вздовж річки униз. Далі на шляху є

Kobyletska Polyana

There are several problem areas in this village, which, during heavy rains, floods and excessive drought, remind of themselves and harm the residents. The bridge over the Serednia River suffers from frequent flooding. During heavy rains, the level of the river rises, which washes away the right bank of the bridge, and the flood in 2015 was particularly dangerous. This bridge 1. (48.064449,24.075505) connects two parts of the village, and is also the way for residents to the hospital. This place is the beginning of the danger zone along the river down. Further there is an area that is

територія, яка зараз неабияк страждає від підмивання. Там знаходяться прибудови до багатопверхівки, гаражі та транспорт мешканців цього району. Річка Середня тут 2.(48.063374,24.071674) забирає берег під час сильних злив, коли її рівень зростає і тим самим це несе велику небезпеку жителям та їх майну. Це відбувається у осінньо-весняний період, а якщо глянути на недавні роки, то можна зафіксувати небезпеку протягом паводків у 1998, 2001 та 2008 роках.

Наступним стратегічно небезпечним місцем на шляху є електрична підстанція 3.(48.062420,24.068134), яка знаходиться над злиттям двох річок Крайньої та середньої у одну, під назвою Шопурка. Підстанція, хоч і відгороджена, але знаходиться близько від русла річки і є у зоні ризику також. На протилежному березі є трансформатор, який теж річка регулярно підмиває 4.(48.062004,24.069722).

Слідуючим на шляху повені у 1998 році було кілька будинків на прибережній території, вулиця Лесі Українки 5. (48.060391,24.068681). Словами мешканців та очевидців – чотири будинки було зруйновано бурхливими хвилями та потоком гірської річки, яка нічого не жаліла

currently suffering from being washed away. There are some small huts and buildings to the high-rise building, garages and transport of the residents of this area. The Serechnya River here 2.(48.063374,24.071674) takes the bank during heavy downpours, when its level rises and thereby poses a great danger to residents and their property. This happens in the autumn-spring period, and if you look at recent years, you can record the danger during floods in 1998, 2001 and 2008.

The next strategically dangerous place on the way is an electrical substation 3.(48.062420,24.068134), which is located above the confluence of two rivers, the Kraynaya and the Serechnya, into one, called Shopurka. The substation, although fenced around, is located close to the river and is also in the risk zone. On the opposite bank there is a transformer, which is also regularly washed away by the river 4. (48.062004, 24.069722).

Following the path of the flood in 1998 were several houses on the coastal area, 5 Lesya Ukrainky Street. (48.060391, 24.068681). According to residents and eyewitnesses, four houses were destroyed by stormy waves and the flow of a mountain river, which did not spare anything on its way. One of the houses was swept downstream by the river, and its inhabitants were left without a roof over their heads. The

на своєму шляху. Один із будинків річка несла просто вниз по течії, а її мешканці залишилися без даху над головою. Стіна іншого будинку теж впала у річку і будинок теж було зруйновано. Зараз ця територія вже не є населена людьми. Їх звідти переселили після жахливих подій того року.

Дорога та в'їзд до села Кобилецька Поляна є на березі річки Шопурка. Саме у цьому місці (48.038341,24.053357) русло річки знаходиться дуже близько до дороги Великий Бичків – Кобилецька Поляна. Ця дорога теж неодноразово страждала від підмивання та підтоплення, а мешканці цього району – від води у дворах, підвалах та своїх будинках. Це вулиця була повністю знищена водою, річка забрала дорожнє полотно та була дуже пошкоджена, а вона з'єднує селище Кобилецька Поляна із районом та іншими селищами і люди можуть бути зовсім відрізані від доступу туди.

Також у селищі є гірські потічки, які приносять людям клопіт та проблеми із підмиванням дороги. Саме цей потічок на вулиці Історичній (48.059182,24.071352) забрав частину дороги і навіть легковий автомобіль не може проїхати нею. Це перешкоджає грузовому транспорту довозити продукти до магазину та людям

wall of another house also fell into the river and the house was also destroyed. Now this territory is no longer inhabited. They were relocated from there after terrible events of that year.

The road and entrance to the village of Kobyletska Polyana is on the bank of the Shopurka River. It is in this place (48.038341, 24.053357) that the riverbed is very close to the road Velikiy Bychkiv - Kobyletska Polyana. This road also repeatedly suffered from washing away and flooding, and the residents of this area suffered from water in their yards, basements and houses. This street was completely destroyed by water, the river took away the road surface and was very damaged, and it connects the village of Kobyletska Polyana with the district and other villages, and people can be completely cut off from access there.

There are also mountain streams in the village, which cause people trouble and problems with washing the road. It was this stream on Istorichnaya Street (48.059182, 24.071352) that took away part of the road and even a car cannot drive along it. This prevents trucks from delivering goods to the store and people from getting to their homes. There are several such streams on the territory of the village and they all bring inconvenience to people living nearby (48.056030, 24.070618).

Landslides were also recorded on the

добиратися до своїх домівок. Таких потічків на території селища є кілька і вони всі приносять незручності проживаючим поблизу людям (48.056030,24.070618).

На території Кобилицької Поляни також зафіксовано зсуви ґрунту. Ґрунти тут м'які і в них багато глини, тож вони схильні до такого розмокання. Зсуви відбуваються у період великої кількості опадів з осені по весну. Один із них (48.039701,24.059833) знаходиться на вулиці Туристичній. Він теж неабияк ускладнює проживання людей, які живуть вище цього місця, відрізаючи їх від доступу до центру селища та центральних доріг. Внаслідок нього було пошкоджено будинок, а саме одна із його стін під тиском тріснула і мешканці мусили укріплювати та ремонтувати його. Інший зсув ґрунту знаходиться в урочищі Сухий (48.053283,24.055415). Тут гірський потічок підмиває дорогу та змушує ґрунт зсуватися униз. Люди, що проживають тут, неабияк переймаються через дану проблему, адже це також перешкоджає їм добиратися до центральної автодороги.

Так, як на території селища є багато відпочинкових комплексів та місць із мінеральними джерелами, то пожежі є також частим явищем. Люди часто своєю діяльністю спричиняють пожежі,

territory of Kobyletska Polyana. The soils here are soft and have a lot of clay, so they are prone to getting soggy. Landslides occur during periods of heavy rainfall from autumn to spring. One of them (48.039701, 24.059833) is located on Turistichnaya street. It also makes it quite difficult for people who live above this place, cutting them off from access to the center of the village and central roads. As a result, the house was damaged, namely one of its walls cracked under pressure and the residents had to strengthen and repair it. Another landslide is located in the Sukhiy tract (48.053283, 24.055415). Here, a mountain stream washes away the road and causes the soil to slide down. People living here are quite concerned about this problem because it also prevents them from getting to the central road.

Since there are many recreational complexes and places with mineral springs on the territory of the village, fires are also a frequent phenomenon. People often cause fires by their activities, ignoring the warnings of local authorities and various information campaigns. And since the village is located between mountains covered with forest, there were cases when part of the forest burned due to human carelessness and dry, windy weather, which was favorable for the rapid spread of flames.

не зважаючи на попередження місцевої влади та різні інформаційні кампанії. А так як селище знаходиться між горами вкритими лісом, то були випадки, коли горіла і частина лісу через людську необережність та суху вітряну погоду, сприятливу для швидкого розгорання та поширення полум'я.

Водиця

На території села Водиця, як і у будь-якому гірському селі є проблеми із гірською річкою та гірськими струмками, які під час довготривалих рясних злив переповнюються водою і несуть разом із нею все, що зустрінеться.

Одне із проблемних місць – це лісовий струмок, який протікає біля будинків, що на вулиці Середня у селі Водиця (48.092979,23.972176). Під час таких злив, він витікає із свого русла через велику кількість води, що несе, збираючи із інших потічків по схилу лісу, і руйнує дорогу, яка веде до району проживання близько 20 сімей та їх господарств.

Регулярно проводяться роботи із його очищення та підсипання дороги, адже люди, що живуть неподалік, можуть втратити доступ до магазинів, лікарні та інших важливих місць у селі.

Наступне місце– це річка Апшиця.

Vodytsia

On the territory of the village of Vodytsia, as in any mountain village, there are problems with the mountain river and mountain streams, which during long-term heavy downpours overflow with water and carry with it everything that comes across.

One of the problem areas is a forest stream that flows near the houses on Serednya Street in the village of Vodytsia (48.092979, 23.972176). During such downpours, it flows out of its channel due to the large amount of water it carries, collecting from other streams on the forest slope, and destroys the road that leads to the residential area of about 20 families and their households. Regular work is carried out to clean it and fill the road, because people living nearby may lose access to shops, the hospital and other important places in the village.

The next place is the Apshytsia River. Its course needs to be regulated because it also carries the

Її русло потребує регуляції, адже теж несе загрозу обривання дамби, підмивання центрального автомобільного моста (48.075839,23.958512) і може нанести шкоди не лише маєткам та територіям нашої громади, а й сусідньої. На території села Водиця проживає близько 30-40% етнічних румунів, які теж мають будинки та господарства у прирічковій зоні.

Також у лютому 2023 року тут трапилось підтоплення центрального моста через надто велику кількість опадів. Цей міст є дуже важливим для населення, адже якщо річка знищить цю частину дороги, то зв'язок між селами буде втрачений на якийсь час.

threat of breaking the dam, washing away the central road bridge (48.075839, 23.958512) and can harm not only the estates and territories of our community but also the neighboring one. About 30-40% of ethnic Romanians live on the territory of Voditsia village, who also have houses and farms in the riverside area.

Also, in February 2023, the central bridge was flooded here due to excessive rainfall. This bridge is very important for the population because if the river destroys this part of the road the connection between the villages will be lost for some time.

Також у нашій громаді є урочище Корга (48.091832,23.958581). Тут є загроза сходження селевих потоків у період сильних дощів, а в період снігопадів, яким слідує дощ –

Our community also has the Korga tract (48.091832, 23.958581). Here there is a threat of mudflows during heavy rains and during snowfalls followed by rain, avalanches are

можливе сходження лавини. Це місце є потенційно небезпечним, оскільки в його районі знаходиться приблизно 50 дворогосподарств, які можуть постраждати.

possible too. This location is potentially dangerous as there are approximately 50 households in its area that could be affected.

Росішка

У селі Росішка немає потенційно небезпечних місць, які б несли критичну загрозу життю людей під час поганих погодних умов. Але це село розміщене на схилах гір і практично всі будинки розміщені на схилі 16%. Люди цього селища мають головну проблему – це снігопади. Коли тут випадає велика кількість снігу, то техніка, яка є у місцевих жителів, не має сили розчистити дороги, які і без складнощів погодних умов, знаходяться високо на схилі, чи ведуть аж на хребет гори. Громада дбає про своїх жителів і згуртовує всіх, хто має спеціальну техніку із усієї громади і своїми силами всі допомагають як можуть.

Rosishka

There are no potentially dangerous places in the village of Rosishka that would pose a critical threat to people's lives during bad weather conditions. But this village is located on the slopes of the mountains and almost all the houses are located on a slope of 16%. The main problem for the people of this village is snowfall. When a large amount of snow falls here the equipment that the local residents have does not have the power to clear the roads which even without the difficulties of weather conditions are located high on the slope or lead all the way to the ridge of the mountain. The community takes care of its residents and unites everyone who has special equipment from the whole community and everyone helps as best as they can.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ І ДІЇ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС СТИХІЙНОГО ЛИХА

RULES OF BEHAVIOR AND ACTIONS OF THE POPULATION DURING A NATURAL DISASTER

До явищ стихійного лиха, які можливі на території України відносяться: землетруси; повені

Natural disaster phenomena that are possible on the territory of Ukraine include: earthquakes; floods

(паводки; підтоплення; катастрофічне затоплення); селеві потоки; зсуви; сильний вітер (ураган, смерч), снігопад, хуртовина, бурі та інші явища природи, що виникають як правило раптово. До них можна також віднести і пожежі, особливо лісові і торф'яні. Вони порушують нормальну життєдіяльність людей, руйнують і знищують матеріальні цінності, а іноді призводять до загибелі людей.

Про загрозу виникнення стихійного лиха населення сповіщається через мережу провідного мовлення (через квартирні і зовнішні гучномовці), а також через місцеві радіомовні станції, телебачення і, якщо дозволяє час, через засоби друку. В інформації вказується характер можливого надзвичайного явища, його масштаби, час виникнення і можливі наслідки, а також рекомендується, що необхідно робити до і під час стихійного лиха.

Кожний громадянин, який опиниться у районі стихійного лиха, зобов'язаний проявляти самовладання, особистим прикладом оказувати вплив на оточуючих, а при необхідності покладати край випадкам грабежів, мародерства та інших порушень законності.

Надавши першу допомогу членам сім'ї, оточуючим і самому

(floods; inundation; catastrophic flooding); mud flows; landslides; strong wind (hurricane, tornado), snowfall, blizzard, storms and other natural phenomena that usually occur suddenly. They can also include fires, especially forest and peat fires. They disrupt the normal life activities of people, destroy material values, and sometimes lead to the death of people.

The population is notified of the threat of a natural disaster through the broadcast network (through apartment and outdoor loudspeakers), as well as through local radio stations, television and, if time permits, through print media. The information indicates the nature of a possible emergency, its scale, time of occurrence and possible consequences, and also recommends what should be done before and during a natural disaster.

Every citizen who finds himself in the area of a natural disaster must show self-control, influence others by personal example, and, if necessary, put an end to cases of robbery, looting, and other violations of the law.

Having provided first aid to family members, others and himself, a citizen must participate in the liquidation of the consequences of a natural disaster, use personal transport, tools, medicines, bandaging material, etc. for this purpose.

собі, громадянин повинен брати участь в ліквідації наслідків стихійного лиха, використовувати для цього особистий транспорт, інструмент, медикаменти, перев'язочний матеріал і т.п.

Землетруси

Землетруси – підземні поштовхи і коливання земної поверхні, що виникають внаслідок раптових зміщень і розривів у земній корі або верхній частині мантиї Землі, які передаються на великі відстані у вигляді пружних коливань.

Землетруси завжди викликали у різних людей розлад психіки, що проявлялися у не правильній поведінці. Слідом за гострою руховою реакцією часто настає депресивний стан із загальною руховою загальмованістю. Унаслідок цього, як показує статистика, більша частина отриманих травм серед населення пояснюється несвідомими діями потерпілих, обумовленими панічним станом і страхом.

Попередити землетрус неможливо, але у випадку оповіщення про загрозу землетрусу чи появи його ознак слід діяти швидко, але спокійно, впевнено і без паніки.

При завчасному попередженні про загрозу землетрусу, перш ніж залишити квартиру (дім),

Earthquakes

Earthquakes are underground jolts and vibrations of the Earth's surface that occur as a result of sudden displacements and ruptures in the Earth's crust or the upper part of the Earth's mantle, which are transmitted over long distances in the form of elastic vibrations.

Earthquakes have always caused mental disorders in various people, which showed itself in incorrect behavior. An acute motor reaction is often followed by a depressive state with general motor retardation. As a result, as statistics show, most of the injuries received among the population are explained by unconscious actions of the victims caused by panic and fear.

It is impossible to prevent an earthquake, but in the case of a warning about the threat of an earthquake or the appearance of its signs, you should act quickly, but calmly, confidently and without panic.

If you are warned in advance about the threat of an earthquake, before leaving the apartment (house), it is necessary to turn off the heating

необхідно вимкнути нагрівальні пристрої і газ, якщо топилася піч – загасити її; після цього слід одягти дітей, старих, одягтися самому, взяти необхідні речі, невеликий запас продуктів харчування, медикаменти, документи і вийти на вулицю. На вулиці слід якомога швидше відійти від будівель і споруд у напрямку площ, широких вулиць, скверів, спортивних майданчиків, незабудованих ділянок, суворо дотримуючись встановленого громадського порядку.

Якщо землетрус почався раптово, коли зібратися і вийти з квартири (будинку) виявляється неможливим, необхідно зайняти місце (встати) у дверному чи віконному прорізі; тільки стихнуть перші поштовхи землетрусу швидко вийти на вулицю.

У подальшому необхідно діяти у відповідності з обстановкою, що склалася, виконувати всі розпорядження органів управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення.

Ураган (смерч, гроза, злива)

Ураган це вітер великої руйнівної сили і значної тривалості, швидкість якого 33 м/с і більше.

Смерч це висхідний вихор повітря, яке швидко обертається, що має вигляд темного стовпа

devices and gas, if the stove was burning, put the fire out; after that, you should dress the children, the elderly, dress yourself, take the necessary things, a small supply of food, medicines, documents and go outside. On the street, you should move away from buildings and structures as quickly as possible in the direction of squares, wide streets, sports grounds, undeveloped areas, strictly observing the established public order.

If the earthquake started suddenly, when it is impossible to get together and leave the apartment (house), it is necessary to take a place (stand) in a doorway or window opening; as soon as the first tremors of the earthquake subside, quickly go outside.

Further, it is necessary to act in accordance with the existing situation, to comply with all the orders of the management bodies on matters of emergency situations and civil protection of the population.

Hurricane (tornado, thunderstorm, downpour)

A hurricane is a wind of great destructive force and considerable duration, the speed of which is 33 m/s or more.

A tornado is an ascending vortex of rapidly rotating air that looks like a dark column with a diameter of

діаметром від декількох десятків до сотень метрів з вертикальною, іноді вигнутою віссю обертання.

Гроза – це атмосферне явище, що пов'язано з розвитком потужних купчасто-дошових хмар, що супроводжується багаторазовими електричними розрядами між хмарами і земною поверхнею, звуковими явищами, сильними опадами, нерідко з градом.

Злива- короткочасні атмосферні опади великої інтенсивності.

З отриманням штормового попередження негайно слід удатися до проведення запобіжних робіт: зміцнити не досить тривкі конструкції, зачинити двері, приміщення на горищі, слухові вікна, вентиляційні отвори. Великі вікна і вітрини необхідно оббити дошками. Шибки заклеїти смужками паперу або тканини, а якщо можливо, вийняти. Двері і вікна з підвітряної сторони залишити відкритими, щоб урівноважити внутрішній тиск у будівлі. З дахів, балконів, лоджій прибрати предмети, які при падінні можуть заподіяти людям травмувань.

Якщо є можливість і необхідність, треба вимкнути комунальні енергетичні мережі, відкрити допоміжні люки для пропускання води. З легких споруд людей перевести у більш міцні

several tens to hundreds of meters with a vertical, sometimes curved axis of rotation.

A thunderstorm is an atmospheric phenomenon associated with the development of powerful cumulonimbus clouds, accompanied by multiple electric discharges between the clouds and the earth's surface, sound phenomena, heavy precipitation, often with hail.

A shower is a short-term atmospheric precipitation of great intensity.

Upon receiving a storm warning, one should immediately resort to preventive works: strengthen insufficiently durable structures, close doors, attic rooms, skylights, and ventilation openings. Large windows and showcases must be covered with boards. Seal the windows with strips of paper or cloth, and if possible, remove them. Leave the doors and windows on the leeward side open to equalize the internal pressure in the building. Remove objects from roofs, balconies, and loggias that could injure people if they fall.

If it is possible and necessary, one must turn off the communal power networks, open the auxiliary hatches for the passage of water. Transfer people from light buildings to more durable buildings or take shelter in protective structures of the Civil Defence.

Stop external work. Stock up on

будівлі або укрити в захисних спорудах ЦО.

Припинити зовнішні роботи. Запаситися електричними ліхтарями, газовими лампами, свічками. Доцільно створити запаси води на 23 доби, підготувати похідні плити, гасівки, примуси. Не забувати запаситися продуктами харчування та фуражем для худоби, медикаментами особливо перев'язочними матеріалами; радіоприймачі і телевізори тримати постійно ввімкненими.

Знаходячись у будинку, слід стерегтися поранень осколками скла, що розлітається. Для цього треба відійти від вікон і встати впритул до простінка. Можна використовувати також міцні меблі. Найбільш безпечним місцем є сховища ЦО, підвали або внутрішні приміщення перших поверхів цегляних і кам'яних будинків. Не можна виходити на вулицю одразу ж після послаблення вітру, тому що через кілька хвилин порив може повторитися. Якщо це все таки необхідно, треба триматися подальше від будівель і споруд, високих парканів, стовпів, дерев, щогл, опор, проводів.

Заборонено знаходитися на шляхопроводах, наближатися до місць зберігання легкозаймистих або сильнодіючих отруйних речовин.

electric lanterns, kerosene lamps, candles. It is advisable to create water reserves for 23 days, to prepare camping cookers, fire extinguishers, and gas burner. Do not forget to stock up on food and fodder for livestock, medicines and especially bandaging materials; keep radios and televisions constantly on.

While in the house, you should beware of injuries from flying glass fragments. To do this, you need to move away from the windows and stand close to the wall. You can also use sturdy furniture. The safest place is the storage of Civil Defence, basements or interior spaces of the first floors of brick and stone buildings. You should not go outside immediately after the wind subsides, because after a few minutes the gust may repeat itself. If it is still necessary, you should stay away from buildings and structures, high fences, poles, trees, masts, supports, wires.

It is forbidden to be on overpasses, to approach places of storage of highly flammable or highly toxic substances.

It should be remembered that most often in such conditions, people are injured by fragments of glass, slate, tiles, roofing iron, torn road signs, details of decoration of facades and eaves, and objects stored on balconies and loggias.

If a hurricane (tornado) caught you in an open area, it is best to hide

Слід пам'ятати, що частіше всього в таких умовах люди зазнають травмувань від уламків скла, шиферу, черепиці, покрівельного заліза, зірваних шляхових знаків, від деталей оздоблень фасадів і карнизів, від предметів, що зберігаються на балконах і лоджіях.

Якщо ураган (смерч) застав вас на відкритій місцевості, ліпше за все сховатися у канаві, ямі, яру, будь якій виїмці: лягти на дно заглиблення і щільно притулитися до землі. Знаходитись у пошкодженій будівлі небезпечно: вона може обвалитися під новим натиском вітру.

Особливо слід стерегтися розірваних електропроводів: не виключена ймовірність того, що вони під напругою.

Ураган (смерч) може супроводжуватися грозою (бурею). Ухиляйтесь від ситуацій, при яких збільшується ймовірність ураження блискавкою: не укривайтеся під деревами, які стоять окремо; не підходьте до ліній електропередач і т.п.

Головна умова – не піддаватися паніці. Діяти грамотно і свідомо, утримуватися від нерозумних вчинків, надавати допомогу потерпілим.

Снігові замети (хуртовина)

Зимові прояви стихійних сил природи нерідко виявляються у

in a ditch, pit, ravine, any recess: lie down at the bottom of the deepening and lean tightly against the ground. It is dangerous to be in a damaged building: it may collapse under a new onslaught of wind.

You should especially watch out for broken power lines: it is possible that they are live.

A hurricane (tornado) can be accompanied by a thunderstorm (storm). Avoid situations in which the probability of being struck by lightning increases: do not take shelter under trees that stand alone; do not approach power lines, etc.

The main condition is not to panic. Act competently and consciously, refrain from unreasonable actions, provide assistance to victims.

Snow drifts (blizzard)

Winter manifestations of natural forces are often manifested in snowdrifts due to snowfalls and blizzards. Snowfalls, the duration of which can be from 16 to 24 hours, greatly affect the economic activity of the population, especially with the subsequent sharp cooling (severe frost) or warming (rapid melting of snow or ice).

The negative impact of these phenomena leads to the fact that visibility deteriorates sharply, transport connections are interrupted both within the city and between the cities. Falling snow with rain in the

снігових заметах унаслідок снігопадів і хуртовин. Снігопади, тривалість яких може бути від 16 до 24 годин, дуже впливають на господарську діяльність населення, особливо з наступним різким похолоданням (сильний мороз) або потеплінням (швидке танення снігу або ожеледь).

Негативний вплив цих явищ приводять до того, що різко погіршується видимість, переривається транспортне сполучення як внутрішньо міське, так і міжміське. Випадання снігу з дощем при зниженій температурі повітря і ураганному вітрі створює умови для зледеніння ліній електропередач, зв'язку, контактних мереж електротранспорту, покривель будівель, різного роду опор і конструкцій, що нерідко викликає їх руйнування, а також шляхів.

З оголошенням штормового попередження – необхідно обмежити пересування, особливо на власному транспорті, створити удома необхідний запас продуктів (води, палива), виконати герметизацію житлових приміщень, що допоможе зберегти тепло і зменшить витрати палива.

Особливу небезпеку снігові замети створюють для людей, захоплених у дорозі, далеко від людського житла. Заметені снігом дороги, втрата видимості викликають повну дезорієнтацію

presence of low air temperature and hurricane-force winds creates conditions for icing of power lines, communications, contact networks of electric transport, roofs of buildings, various types of supports and structures, which often causes their destruction, as well as roads.

With the announcement of a storm warning, it is necessary to limit movement, especially in one's own vehicle, to create the necessary supply of products (water, fuel) at home, to seal residential premises, which will help preserve heat and reduce fuel consumption.

Snowdrifts pose a special danger to people trapped on the road, far from human habitation. Snow covered roads, loss of visibility cause complete disorientation in the area.

While driving a car, you should not try to overcome snowdrifts, you must stop, close the blinds of the car, cover the engine from the side of the radiator. If possible, the car should be placed with the engine in the windward direction. Periodically, you have to get out of the car, rake the snow, so as not to be buried under the snow. In addition, a car that is not covered with snow is a good reference point for the search team. The car engine must be periodically warmed up to avoid "defrosting of the engine". When warming up the car, it is important not to allow exhaust gases to flow into the cabin (car body, interior); for

на місцевості.

Під час руху на автомобілі не варто намагатися подолати снігові замети, необхідно зупинитися, повністю закрити жалюзі машини, укрити двигун з сторони радіатора. Якщо є можливість, автомобіль треба встановити двигуном у навітряну сторону. Періодично треба виходити з автомобіля, розгрібати сніг, щоб не опинитися похованим під снігом. Крім того, не занесений снігом автомобіль гарний орієнтир для пошукової групи. Двигун автомобіля необхідно періодично прогрівати для уникнення “розморожування двигуна”. При прогріванні автомобіля важливо не допускати затікання в кабінку (кузов, салон) вихлопних газів; з цією метою важливо слідкувати, щоб вихлопна труба не завалювалася снігом.

Якщо у дорозі разом опинилося декілька чоловік (на декількох автомобілях), доцільно зібратися разом і використати один автомобіль як укриття; із двигунів необхідно злити воду.

Ні в якому разі не можна залишати укриття – автомобіль: у сильний снігопад (хуртовину) орієнтири, які здавалися надійними з першого погляду, через декілька десятків метрів можуть бути загублені.

У сільській місцевості з отриманням штормового попередження необхідно

this purpose, it is important to ensure that the exhaust pipe is not covered with snow

If several people are on the road together (in several cars), it is advisable to get together and use one car as a shelter; the engines must be drained of water.

In no case should you leave the shelter - a car: during a heavy snowfall (blizzard), landmarks that seemed reliable at first glance may be lost after a few tens of meters.

In rural areas, upon announcement of a storm warning, it is necessary to urgently prepare the necessary amount of food and water for animals.

During icing, the movement of pedestrians becomes difficult, the collapse of various structures and objects under load will become a real threat to people (injury). Staying in old buildings, under power and communication lines and near their supports, under trees should be avoided.

терміново заготувати у необхідній кількості харч і воду для тварин.

Під час ожеледі пересування пішоходів ускладнюється, обвалення різних конструкцій і предметів під навантаженням стане реальною загрозою для людей (травматизм). Слід уникати перебування у старих будівлях, під лініями електропередач і зв'язку та поблизу їх опор, під деревами.

Зсуви

Зсув – це сповзаюче зміщення ґрунтових мас на схилі під дією своєї ваги і додаткового навантаження внаслідок підмивання схилу, перезволоження, сейсмічних поштовхів, нерозумної діяльності людини та інших процесів.

Звичайно зсув починається не раптово. Спочатку з'являються щілини у ґрунті, розколини доріг і берегових укріплень, зміщуються будівлі, споруди, дерева, опори ліній електропередач і зв'язку, руйнуються підземні комунікації, а далі виникає повне руйнування будинків і споруд, що може привести і до загрози здоров'ю і життю людей.

Перш за все, треба пильно стежити за оповіщенням щодо умов проходження зсуву та небезпеки для людей, що відбувається, як слід діяти, що необхідно зробити удома, на подвір'ї.

Landslides

A landslide is a sliding displacement of soil masses on a slope under the influence of its own weight and additional load due to washing of the slope, overwetting, seismic shocks, unreasonable human activity and other processes. Of course, the shift does not start suddenly. First, fissures appear in the soil, cracks in roads and coastal fortifications, buildings, structures, trees, supports of power and communication lines are displaced, underground communications are destroyed and then there is a complete destruction of buildings and structures, which can also lead to a threat to health and people's lives

First of all, it is necessary to closely monitor the alerts regarding the conditions of the landslide and the danger to people, what is happening, how to act, what needs to be done at home, in the yard.

It is necessary to know the telephone numbers of the

Необхідно знати телефони управління з питань надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення (відділу з питань НС і ЦЗ, штабу ЦО), підготуватися до можливої евакуації з місця зсуву та вивозу матеріальних цінностей. Залишаючи приміщення, слід загасити вогонь, перекрити газові крани, вимкнути світло і електроприлади. Це допоможе відвернути виникнення пожежі, що виникають.

Надати потерпілим першу допомогу, вивести свою сім'ю (сусідів та інших людей) у безпечну зону, взяти при можливості участь у локалізації і ліквідації осередків виникнення пожеж, огороженні небезпечних ділянок, виставленні спеціальних попереджувальних знаків, відключенні комунальних енергетичних систем. У подальшому діяти за вказівками органів управління з питань надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення.

Повінь (паводок, підтоплення, катастрофічне затоплення)

При отриманні попередження про загрозу затоплення внаслідок виходу із русел великих та малих річок або внаслідок руйнування гребель водосховищ і виникнення катастрофічного затоплення слід дотримуватися встановленого порядку, без зволікання вийти в

management of emergency situations and civil protection of the population (department for emergencies and emergency situations, headquarters of the Central Emergency Situations), to prepare for a possible evacuation from the place of the landslide and the removal of material valuables.

When leaving the room, you should put out the fire, turn off the gas taps, turn off the lights and electrical appliances. This will help prevent fires from occurring.

Provide first aid to victims, take your family (neighbors and other people) to a safe zone, take part, if possible, in the localization and liquidation of fire outbreaks, fencing off dangerous areas, posting special warning signs, disconnecting communal power systems. After that act according to the instructions of the management bodies for emergency situations and civil protection of the population.

Flood (flood, inundation, catastrophic flooding)

When receiving a warning about the threat of flooding due to the overflow of large and small rivers or the destruction of reservoir dams and the occurrence of catastrophic flooding, one should follow the established procedure, without delay, go to safe and elevated places.

безпечні та підвищені місця. При рятувальних роботах необхідно проявляти витримку і самовладання, суворо дотримуватись вимог рятувальників. Не можна переповнювати рятувальні засоби (катери, човни, плоту і т.д.), оскільки це загрожує безпеці рятувальників і тих, хто підлягає рятуванню.

Потрапивши у воду, слід скинути із себе важкий одяг і взуття, відшукати поблизу плаваючі чи підвищені над водою предмети, скористатися ними до отримання допомоги.

Якщо є час, то необхідно вжити заходи щодо рятування майна і матеріальних цінностей: перенести їх у безпечні місця, а самим зайняти верхні поверхи (горища), дахи будинків.

При достатньому часі попередження паводку здійснюються заходи щодо підготовки і проведення завчасної евакуації населення і сільськогосподарських тварин, щодо вивозу матеріальних цінностей з районів можливого затоплення, про що оголошується спеціальним розпорядженням місцевих державних адміністрацій.

Населення про початок і порядок евакуації оповіщається з використанням місцевих радіотрансляційних мереж і телебачення, через адміністрацію

During rescue operations, it is necessary to show patience and self-control, strictly comply with the requirements of the rescuers. Rescue equipment (boats, boats, rafts, etc.) must not be overcrowded, as this endangers the safety of rescuers and those to be rescued.

After getting into the water, you should take off your heavy clothes and shoes, look for nearby objects floating or elevated above the water, use them until you get help.

If there is time, it is necessary to take measures to save property and material values: move them to safe places, and occupy the upper floors (attics), roofs of buildings.

With sufficient flood warning time, measures are taken to prepare and carry out the early evacuation of the population and farm animals, to remove material valuables from the areas of possible flooding, which is announced by a special order of local state administrations

The population is notified of the start and order of evacuation using local radio broadcasting networks and television, through the administration of economic entities. The population is informed of the locations of collective evacuation points, arrival times at these points, routes of movement during evacuation on foot, as well as other information related to the local situation, the expected scale of the disaster and the time of its prediction.

суб'єктів господарювання. Населенню повідомляються місця розгортання збірних евакуаційних пунктів, строки прибуття на ці пункти, маршрути руху під час евакуації пішим порядком, а також інші відомості, що співвідносяться з місцевою обстановкою, очікуваним масштабом лиха, часом його упередження.

За наявності достатнього часу, населення із небезпечних районів евакуюються разом з майном. З цією метою кожній родині надається автомобільний чи інший транспорт з зазначенням його подачі.

У випадку раптових паводків попередження населення проводиться всіма наявними технічними засобами оповіщення, з поміж яких – гучномовні і пересувні установки.

Раптовість виникнення повені викликає необхідність особливих дій і поведінки населення.

Якщо люди, що проживають у населеному пункті, спостерігають підйом води на першому поверсі чи інших поверхах і на вулиці, необхідно залишити квартиру, піднятися на верхні поверхи; якщо будинок одноповерховий – зайняти приміщення на горищах. При перебуванні на роботі згідно з розпорядженням адміністрації суб'єкту господарювання слід, дотримуватися встановленого порядку, зайняти підвищені місця.

If there is enough time, the population from dangerous areas is evacuated together with property. For this purpose, each family is provided with a car or other means of transport with an indication of its supply.

In the case of sudden floods, the population is warned by all available technical means of notification, including loudspeakers and mobile devices.

The suddenness of the flood causes the need for special actions and behavior of the population.

If people living in the settlement observe the rise of water on the first floor or other floors and on the street, it is necessary to leave the apartment and go to the upper floors; if the house is one-story, occupy the attic space. When at work, according to the order of the administration, the business entity should, in accordance with the established procedure, occupy elevated seats.

Being in the field in the case of sudden flooding, you should take a raised place or a tree, use various types of floating devices that you have at hand or build them from logs, boards, car cameras, barrels, water bottles and other handy materials that are lighter than water.

Знаходячись у полі при раптовому затопленні слід зайняти підвищенні місця або дерева, використати різного роду плаваючі засоби, що маєте під рукою або збудуйте їх з колод, дощок, автомобільних камер, бочок, бідонів та інших підручних матеріалів, які легші за воду.

Пожежі

Пожежі найбільш масові і розповсюджені лиха: вони відбуваються практично в усіх районах нашої країни, особливо влітку у лісах, на торф'яниках, полях, у житлових будівлях і на промислових підприємствах. Вогонь знищує будівлі і споруди, дерева і тварин, зазнають каліцтв і гинуть люди. У 90 % випадків причина виникнення лісових пожеж людина, яка необережно поводить із вогнем у лісі, у місцях роботи і відпочинку, не звертає уваги на необхідність суворого дотримання правил протипожежної безпеки.

Найбільш небезпечними є лісні пожежі, причиною виникнення яких є необачна дія людини (розведення вогнища і необережне поводження з ними, сільськогосподарські палі, використання не справної техніки та агрегатів, браконьєрська охота у засушливий період року, грозові розряди та самозагорання торфу тощо).

Fires

Fires are the most massive and widespread disasters: they occur in almost all regions of our country, especially in summer in forests, peatlands, fields, residential buildings and industrial enterprises. Fire destroys buildings and structures, trees and animals, people are maimed and killed. In 90% of cases, the cause of forest fires is a human who carelessly handles fire in the forest, in places of work and recreation, does not pay attention to the need for strict compliance with fire safety rules.

The most dangerous are forest fires caused by careless human action (starting fires and careless handling of them, agricultural piles, use of malfunctioning equipment and units, poaching during the dry season, lightning discharges and self-ignition of peat, etc.).

Most fires occur in pine forests on Saturday, Sunday and Monday (up to 40% of outbreaks). Therefore, it is forbidden to make fires in the forests. It is especially dangerous in

Більш за все пожеж виникає у соснових лісах у суботу, неділю і понеділок (до 40 % спалахувань). Тому у лісах заборонено розводити вогнища. Особливо це небезпечно у місцях із підсохлою травою і під коріннями дерев. Не можна кидати запалені сірники, недокурки, використовувати машини з несправною системою живлення, палити і користуватися вогнем поблизу машин.

Культурно-масові заходи у лісі необхідно проводити на спеціально відведених ділянках. Поблизу цих місць повинні бути засоби гасіння пожеж або водоймища.

Будь яка пожежа починається із займання, яке нерідко може ліквідувати одна людина. Але ліквідувати пожежу одній людині, тим більш без відповідних засобів, самовладання, мужності не так просто. Розбурхана стихія потребує колосальних зусиль великої кількості людей, значної кількості спеціальної і іншої техніки.

Найбільш доступними засобами гасіння займань і пожеж є вода, пісок або ґрунт, ручні вогнегасники, азбестові і брезентові покривала і навіть віття дерев та одяг.

При виникненні пожежі у лісі, населеному пункті чи на виробництві, у першу чергу треба повідомити про це пожежну

places with dried grass and under tree roots. Do not throw lighted matches, cigarette butts, use machines with a faulty power supply system, smoke or use fire near machines.

Mass cultural events in the forest must be held in specially designated areas. There should be fire extinguishers or reservoirs filled with water near these places.

Any fire starts with ignition, which can often be extinguished by one person. But it is not so easy to put out a fire for one person, especially without the appropriate means, self-control, and courage. The raging element requires colossal efforts of a large number of people, a significant amount of special and other equipment.

The most readily available means of extinguishing fires are water, sand or soil, manual fire extinguishers, asbestos and tarpaulin blankets and even tree branches and clothing.

In the case of a fire in a forest, a settlement, or at a factory, the first thing to do is to notify the fire brigade and then boldly fight the fire.

At this time, there is no time to remember where and which means are located but you need to know their location in advance. Each firefighting participant must observe safety, caution and foresight measures. In the case of self-rescue and the rescue of other people during forest fires, it is necessary to act

команду, а після цього сміливо вступати у боротьбу із вогнем.

У цей час нема коли згадувати, де і які засоби розташовані, а треба знати заздалегідь їх місце розташування. Кожний учасник гасіння пожежі повинен дотримуватись заходів безпеки, обережності і передбачливості.

При саморятуванні і рятуванні інших людей під час лісних пожеж необхідно діяти швидко, оскільки основною небезпекою є:

1. висока температура повітря та задимлення;
2. можливі обвалення дерев та провали внаслідок вигорання торфу;
3. наявність небезпечних концентрацій різних продуктів горіння.

Під час пожеж на людях може спалахнути одяг. При невеликих ділянках палаючого одягу вогонь може бути загашений шляхом його збивання або накриття потерпілого плащем, пальто чи будь яким іншим полотнищем. Робиться це для того, щоб перекрити доступ повітря до місця горіння.

У випадку, коли пожежа захопила вас у лісі чи степу, не слід приймати покvapливих рішень. Звичайно люди, що злякалися валу вогню, що насувається, намагаються бігти у протилежний від нього бік, не оцінивши швидкості його руху.

quickly, since the main danger is:

1. high air temperature and smoke;
2. tree collapses and collapses due to burning of peat are possible;
3. the presence of dangerous concentrations of various combustion products.

During fires, people's clothing can catch fire. In the case of small areas of burning clothing, the fire can be extinguished by knocking it down or covering the victim with a raincoat, coat or any other cloth. This is done in order to block the access of air to the place of combustion.

In the case if a fire caught you in the forest or steppe you should not make hasty decisions. Usually, people who are frightened by the oncoming wave of fire try to run in the opposite direction from it, without estimating the speed of its movement.

When detecting a rapidly approaching wave of fire, a steppe or low-lying forest fire, it is necessary to cross the edge of the fire against the wind, while covering the head and face with one's clothing.

To get out of the zone of any forest fire, which speed of spreading is low, it is necessary to go to the windward side, that is, to the side of the fire, using clearings, roads, rivers, etc.

Fires affect people with their strong psychological effect. Panic among people, even in small fires, causes significant casualties.

При виявленні рядом з собою вала вогню, який швидко наближається, степової або низової лісної пожежі, необхідно перейти кромку пожежі проти вітру, накрити при цьому голову і обличчя верхнім одягом.

Виходити із зони будь якої лісової пожежі, швидкість розповсюдження якої невелика, треба в навітряну сторону, тобто у сторону вогню, використовуючи галявини, просіки, дороги, ріки і т.д.

Пожежі впливають на людей своїм сильним психологічним ефектом. Паніка серед людей навіть при невеликих пожежах слугує причиною значних жертв. Знаючи правила поведінки, людина, захоплена цим лихом, у будь який момент, у будь якій обстановці.

Заходи обережності під час ліквідації наслідків стихійного лиха

Перед тим, як увійти у пошкоджений будинок (споруду), треба переконатися, чи не загрожує він обвалом; у приміщенні через небезпеку вибуху скупчення газів неможливо користуватися відкритим вогнем (сірниками, свічами і т.д.).

Будьте обережні з обірваними і оголеними проводами, не допускайте короткого замикання.

Не вмикайте електроенергію,

Knowing the rules of behavior, a person is fascinated by this disaster at any time, in any situation.

Precautions during the liquidation of the consequences of a natural disaster

Before entering a damaged house (building), one must make sure that it is not in danger of collapsing; it is impossible to use open flames (matches, candles, etc.) in the room due to the danger of an explosion of gas accumulation.

Be careful with broken and exposed wires, do not allow short circuits.

Do not turn on the electricity, gas and water supply until they have

газ і водопровід, до тих пір, доки їх не перевірить комунально-технічна служба.

Не пийте воду із пошкодженого водопроводу або затоплених колодязів.

Дотримання заходів обережності в районі стихійного лиха дозволяє значно понизити складність і кількість травм.

МНС України пропонує прості рекомендації, як уберегтися від значних неприємностей під час ожеледиці:

1. пам'ятайте, що кращими для льоду є взуття з підшвами із мікропористої та іншої м'якої основи, без великих каблуків;
2. людям похилого віку краще в "слизькі дні" взагалі не виходити з будинку (літні люди отримують дві третини травм саме при падінні);
3. прогулянки вагітних жінок в ожеледицю без супроводження - небезпечні для здоров'я;
4. ходіть не поспішаючи, ноги злегка розслабте в колінах, ступайте на всю підшву, не тримайте руки у кишнях;
5. обходьте металеві кришки люків;
6. не прогулюйтеся з самого краю проїжджої частини дороги;
7. дуже небезпечні прогулянки в ожеледицю в нетверезому стані;
8. не перебігайте проїжджу

been checked by the utility service.

Do not drink water from damaged water pipes or flooded wells.

Observance of precautionary measures in the area of a natural disaster can significantly reduce the complexity and number of injuries.

The Ministry of Emergency Situations of Ukraine offers simple recommendations on how to protect yourself from significant troubles during icy conditions:

1. remember that the best shoes for ice are shoes with soles made of microporous and other soft bases, without large heels;
2. it is better for the elderly not to leave the house on "slippery days" (elderly people get two-thirds of injuries when they fall);
3. unaccompanied walks of pregnant women in icy conditions are dangerous for health;
4. walk slowly, relax your legs slightly at the knees, step on the entire sole, do not keep your hands in your pockets;
5. go around the metal hatch covers;
6. do not walk from the very edge of the carriageway;
7. very dangerous walks on ice while intoxicated;
8. do not cross the road during snowfall and in icy conditions (during this period the braking

частину дороги під час снігопаду та в ожеледицю (в цей період значно збільшується гальмовий шлях машини і падіння перед автомобілем, що рухається, приводить, як мінімум, до каліцтв);

9. тримайтеся подалі від будинків - ближче до середини тротуару, остерігайтеся бурульок.

distance of the car increases significantly and falling in front of a moving car leads, at the very least, to injuries);

9. stay away from buildings - closer to the middle of the sidewalk, beware of icicles.

Ця брошура реалізована у межах проекту “*Разом за покращення управління ризиками стихійних лих та швидкого реагування у транскордонному суспільстві Румунії-України*”

ENICBC 2SOFT/4.2/132

Робоча група проєкту:

Голова с. Бистра - Василь Дучук

Менеджер проєкту - Василь Глодян

Голова Великобичківської територіальної громади - Олег Бурса

Координатор проєкту - Ганна Локота

This Brochure is implemented within the Project “*Together for improvement of disaster risk management and faster response in Cross-Border RO-UA Community*” **ENICBC 2SOFT/4.2/132**

Working team of the Project:

Mayor of the village Bystra - Vasil Duchuk

Manager of the Project - Vasil Hlodian

Mayor of the Velykyi Bychkiv Territorial Community - Oleh Bursa

Coordinator of the Project - Hanna Lokota

Контакти:

Головний бенефіціара
Марамуреш, с. Бистра,
вулиця Прінсіпала 314,
Румунія

Contacts:

Lead Beneficiary
Maramuresh, Bystra,
314 Principala street
Romania

Бенефіціар 1

Великобичківська селищна рада,
90615, Рахівський район,
с. Великий Бичків,
вулиця Грушевського 108,
Україна
Тел.: +380978277131
e-mail: 04351446@mail.gov.ua
www.bychkivrada.gov.ua

Beneficiary 1

Velykyi Bychkiv Village Council,
90615, Rakhiv district,
Velykyi Bychkiv,
108 Hrushevskoho street
Ukraine
Tel.: +380978277131
e-mail: 04351446@mail.gov.ua
www.bychkivrada.gov.ua